

# Stad Gods

Inspiratie van de Augustinessen van Sint-Monica



*Anders leven  
in ontvangen tijd*

**Uitgever:**

Zusters Augustinessen van Sint-Monica  
Klooster Casella  
Postadres: Waterstraat 2  
3511 BW Utrecht  
Telefoon klooster Utrecht 030 - 2332541  
E-mail administratie:  
maandblad@zustersaugustinessen.nl  
www.zustersaugustinessen.nl  
www.casella.nl

Voor de privacyverklaring van de zusters augustinessen verwijzen we u naar:  
www.zustersaugustinessen.nl/privacyverklaring

**Doel:** Met Stad Gods willen wij mensen betrekken bij wat ons inspireert. Stad Gods wordt gelezen door mensen die ons een warm hart toedragen en/of belangstelling hebben voor de augustijnse spiritualiteit. Via Stad Gods zijn en blijven zij verbonden met ons en het gedachtegoed van onze gemeenschap.

**Hoofd- en eindredactie:**

Hoofdredactie: Marie Madeleine Maas  
Eindredactie: Lieke Weima

**Ontwerp en beeldredactie:**

Tegenwind grafisch ontwerpbureau, Roelant Meijer

**Opmaak en druk:** De Toekomst Hilversum

**Redactiesecretariaat:** Evelien Ouwehand

**Redactie:** Rachelle van Andel, Erik Borgman, Veerle Jager, Anne Nij Bijvank, Evelien Plaisier, Emma van der Sloot, Suraya Somers

**Aan dit nummer werkten mee:** Peter Capiteijns, Colinah, Marie Hansen-Couturier, Roelant Meijer, Ingrid van Neer-Bruggink, Mariella Oberndorff, Renathe, Daan Savert, Joram Schlatmann, Helene Timmers

**Beeld:** Agnes Loonstra (cover,p.4,14), Roelant Meijer (p.6,7,8,17,19,24), Nazrina Rodjan (p.3), Shutterstock (p.20).

**Vriend worden en dit blad ontvangen?**

Stad Gods verschijnt vijf maal per jaar, in een oplage van 7.000 per editie. Vrienden van de zusters augustinessen die ondersteunen met minimaal €10,00 per jaar, ontvangen Stad Gods automatisch. Als u dit blad ook wilt gaan lezen, maak genoemd bedrag dan over op NL76 INGB 0003 8244 29 ten name van Administratie tijdschrift Stad Gods Utrecht, onder vermelding van 'Nieuwe lezer', straat + huisnummer, postcode en plaats.

## In dit nummer

- 3 Een goed begin met Augustinus**  
- Ingrid van Neer-Bruggink
- 5 Anders leven** - het thema toegelicht
- 6 Onderweg** - Mariella Oberndorff en Helene Timmers
- 8 In gesprek met Joram Schlatmann**  
- Veerle Jager en Suraya Somers
- 12 Kloosterpost - nieuws uit eigen huis**
- 15 'Een dag als duizend jaren, duizend jaren als een dag'** - Erik Borgman
- 17 Zing!** - Marie Hansen-Couturier
- 18 Ondersteun het Jeannette Noëlhuis** - Colinah
- 19 Anderzijds** - Evelien Plaisier
- 20 Ruimte die spreekt** - Marie Madeleine Maas
- 22 Gastenboek** - Renathe
- 24 Op de koffie met Peter Capiteijns**  
- Emma van der Sloot

Stad Gods wordt verzonden in suikerrietfolie, gemaakt uit 80% hernieuwbare bron en CO<sub>2</sub>-neutraal geproduceerd. De verpakking kan volledig gerecycled worden als u die bij het plastic afval doet.

---

**Op de cover:** Klooster Utrecht, 09:00 uur.

Illustratie Agnes Loonstra

# Een goed begin met Augustinus

*'Mijn leven ligt ver uiteen in de tijd: in verleden, heden en toekomst.  
Maar mijn oude dagen laat ik achter me.  
Ik kom weer tot eenheid door het volgen van de Ene.  
Zonder mijn aandacht te verdelen  
over het vele wat toekomst is en voorbij zal gaan  
verzamel ik mij en strek ik me uit  
naar het eeuwige ene dat vóór me ligt.  
Mijn denken wordt verscheurd door  
hedendaagse stormen  
tot ik, gezuiverd door het vuur van uw liefde,  
helder tot eenheid kom in U.'*



---

**Augustinus, Blijdenissen 11,39**

Ingekort en bewerkt door Ingrid van Neer-Bruggink



---

Klooster Casella, 12:05 uur.  
Illustratie Agnes Loonstra

Het is een veelgehoorde verzuchting: 'Het moet toch anders kunnen!'

De aarde niet uitbuiten, maar leven in verbondenheid met de hele schepping. Elkaar niet behandelen als concurrenten of tegenstanders, maar alle mensen zien als familie. Onszelf niet uitputten, maar vertrouwen dat we gedragen worden. Het kloosterleven wil laten zien dat anders leven inderdaad mogelijk is.

## Anders leven ... in ontvangen tijd

**Altijd teveel te doen, altijd te weinig tijd: te midden van onze overvloed lijkt tijd steeds schaarser te worden. Maar de tijd is er niet om zo efficiënt mogelijk te gebruiken en er zoveel mogelijk profijt van te hebben. De tijd is de duur van het bestaan. Kloosterlingen beginnen en eindigen de dag met gebed. Zo ontvangen zij de tijd als ruimte om te leven en danken zij voor wat de tijd heeft gebracht. Elke ochtend brengt nieuwe mogelijkheden, elke avond wordt een deel van het leven voltooid: dit is wat we te geven hebben. Elke dag is van God, de gever en behoeder van het leven. Elke dag is daarom op zijn manier van betekenis en nodigt uit deze betekenis te zien. Juist ook als er weinig gebeurt en er niets wordt bereikt.**

### Bij het beeld in dit nummer

---

Wij vroegen Agnes Loonstra om het dagelijkse ritme van de zusters te verbeelden. Op de cover zie je de zusters uit Utrecht van de zon genieten na hun ochtendviering, hiernaast de klok bij Casella die de middagviering aankondigt en als laatste de avondviering bij Casella. (RM)

# Onderweg

Briefwisseling tussen  
Helene en Mariella

**Ha Mariella,**

Wat ik altijd zo fijn vind aan de stilteviering in jullie gebedsruimte: in die twintig minuten lijkt de tijd even stil te staan. Twintig minuten waarin je alleen maar in de stilte kunt zitten luisteren en je concentreren. Ik heb meestal mijn ogen dicht, maar soms kijk ik naar het hongerdoek dat aan de muur voor ons hangt. Het samenzijn draagt me echt. Altijd raak ik het gevoel voor tijd kwijt en als het belletje gaat is dat steeds onverwacht. Het doet me veel goed, die gezamenlijke stilte.

Normaal pak ik al gauw mijn mobieltje erbij als ik ergens zit en even niets te doen heb. Een uur is dan zomaar weggetikt. Achteraf heb ik altijd weer spijt. En neem ik me voor om de tijd een volgende keer niet zo zielloos door mijn handen te laten verglijden.

Ik zou heel graag thuis een stiltemoment inbouwen, maar het lukt me steeds niet. Altijd is er wel iets dat voorrang heeft: een studieboek dat gelezen moet worden, een afwas die gedaan moet worden, een mail die echt nú beantwoord

moet worden. Jullie hebben elke ochtend, middag en avond een viering. Heb je misschien tips voor me hoe ik ruimte kan maken voor stille tijd?

---

*Heb je misschien tips voor me hoe ik ruimte kan maken voor stille tijd?*

---

Bij jullie is het denk ik makkelijker omdat jullie met een groep zijn. Ik kan me voorstellen dat dat je over de drempel helpt als je eens een keer geen zin hebt. Hoe zou jij het zonder groep volhouden?

Liefs, Helene



---

*Helene Timmers is als geassocieerd lid met Casella verbonden. Ze woont met haar partner in Utrecht, werkt als webredacteur bij het RIVM en studeert Geestelijke Verzorging.*



**Hoi Helene,**

Ja, die dinsdagviering heeft voor mij ook iets speciaals. Daar wordt de tijd omgebogen, ingezet en stilgezet. Ik merk ook altijd dat het met onze jonge gasten iets doet. Als je tijd leeg durft te laten, durft af te wachten, je open durft te stellen voor wat zich aandient, dan zou je wel eens iets nieuws kunnen ontdekken.

Je hebt gelijk dat het gemakkelijker is als je dit als groep doet. Ook al zucht ik: 'Nee, nu even niet', ik weet dat ik toch naar de bidruimte ga, want er wordt op mij gerekend. Het ritme van ons kloosterleven helpt mij om tijd voor God te maken, om te leven in dit moment, om te ervaren dat niets belangrijker is. 's Morgens is er tijd om de dag met God te beginnen, 's middags om me te bedenken of ik nog in zijn naam bezig ben en 's avonds om te bezien hoe ik de dag beleefd heb en om alles, zowel mijn goedgevoelen als mijn falen, uit handen te durven geven. Tijd en eeuwigheid vallen zo samen. Nee, dat zijn niet zomaar mooie woorden: het is de rode draad in ons leven!

---

*Ik weet dat ik toch naar de bidruimte ga, want er wordt op mij gerekend*

---

Onze zusters, net geland in het fraterhuis in de Bilt, zijn niet voor niets zo gelukkig met de gebedstijden, deze religieuze bodem die men elkaar biedt.

Of ik tips heb? Je voelt hem al: het is aan te raden om 'kloostertijd' op te nemen in je agenda, zodat het gewoonte kan gaan worden. Zoals Augustinus ons laat weten: wij zijn de tijd! Het is aan jou, aan mij, om die keuze te maken.

Tot dinsdag!

Hartelijke groet, Mariella

---

*Mariella Oberndorff is algemeen overste van de zusters Augustinessen van Sint Monica. Ze woont in klooster Casella.*

A young man with short brown hair, smiling, stands in a lush green garden. He is wearing a dark blue button-down shirt with a pattern of small red and white dots, and dark trousers. He has a black watch on his left wrist. The background features a brick building with white window frames and a large tree with hanging green leaves. The text "Belijdenissen van een Ki Tov bewoner" is overlaid in the bottom left corner.

*Belijdenissen van  
een Ki Tov bewoner*



# In gesprek met Joram Schlatmann

---

Veerle Jager en Suraya Somers

Foto: Roelant Meijer

*Aan de hand van citaten van Augustinus gaat Stad Gods het gesprek aan met mensen uit de kring rondom de zusters en daarbuiten. Wij vragen daarbij om een reactie op de citaten. Het resultaat is meer een gesprek dan een interview, een gesprek dat zelfs een persoonlijke belijdenis mag worden. Deze keer: Joram Schlatmann, verkeerskundige en bewoner van de christelijke leefgemeenschap Ki Tov. Als vrijwilliger zit hij regelmatig achter de receptie bij de zusters augustinessen in Utrecht.*

‘Van huis uit ben ik katholiek maar ik voel me meer betrokken bij de oecumenische beweging. Het gebouw van de leefgemeenschap waar ik woon was oorspronkelijk van de Fraters van Tilburg. Toen zij te klein werden, zochten zij een mooie bestemming voor hun klooster. Op dat moment was er een groep jongeren die zich betrokken voelde bij Taizé en een leefplek wilde starten. Zo is Ki Tov ontstaan. Hier wonen we onder andere met de woongroep die bestaat uit negen mensen, met negen studenten die hier kamers huren en iemand die tijdelijk met ons meeleeft. Ik ben hier vijf jaar geleden komen wonen als student en momenteel

ben ik bewoner van de woongroep. Onze gebeden zijn in de stijl van Taizé. Ons gebed is toegankelijk voor de mensen uit de buurt en na het gebed is er ruimte om met elkaar verder te praten.’

**Citaat 1: Het feit dat je meer zorg aan de dag legt voor het belang van de gemeenschap dan voor je eigen belang, is een criterium voor je vooruitgang.**

‘Bij dit citaat denk ik uiteraard aan de mensen waarmee ik samenwoon. Zorgen voor elkaar kan in praktische zin maar ook puur door er voor elkaar te zijn. Leven in een gemeenschap betekent ook dat als je samen een keuze moet maken, je eigen keuze niet altijd leidend kan zijn. Dat zorgt voor uitdagingen maar het biedt ook ruimte voor gesprek. En uiteindelijk kom je tot een gezamenlijk besluit of een compromis.

Het grootste nadeel van wonen in een leefgemeenschap is tegelijkertijd ook het grootste voordeel: je bent altijd met mensen! Het is heel fijn dat je altijd met anderen kunt praten als er iets vervelends is gebeurd. Er zijn altijd mensen die naar

---

*Het is niet erg als je niet  
altijd wordt begrepen,  
want geloof is persoonlijk*

---

je omkijken, vragen hoe het met je gaat en ruimte maken voor een kopje thee. Het is heel fijn dat je dat kunt delen en nooit alleen bent. Maar je hebt ook weinig privacy, je moet veel rekening houden met elkaar en je moet een actieve houding hebben om er voor elkaar te zijn, ook als dat voor jezelf even minder goed uitkomt. Het is een manier van toewijden, waarin je weinig eigen ruimte hebt en veel verantwoordelijkheid moet dragen.'

**Citaat 2: Ik weet wat tijd is, maar wanneer mensen mij ernaar vragen is alles weg, kan ik geen antwoord geven. Ik weet wat liefde is, maar als je mij vraagt 'wat is liefde' sta ik met een mond vol tanden, kan ik geen antwoord geven. Ik weet wat God is, maar als je ernaar vraagt, weet ik niet wat ik moet zeggen.**

'Dit vind ik een bijzonder mooi citaat. Het laat iets zien over de tastbaarheid van het geloof. En daarnaast zegt het iets over hoezeer geloof een kwestie is van gevoel. Ik merkte in mijn studietijd bij andere studenten soms dat zij behoefte hadden om veel woorden te gebruiken als we over geloof praatten. Dat ervoer ik als

lastig omdat geloof soms juist een gevoel kan zijn, je kunt het dan niet uitdrukken in woorden. En dat vind ik juist zo mooi aan het citaat, dat is ook hoe ik richting geef aan mijn eigen geloof. Namelijk door niet altijd te proberen om alles precies te willen weten, uit te schrijven of te weten wat er klopt in de geschiedenis of wat meer een interpretatie moet zijn. Ik kijk juist naar mijn gevoel: Wat kan mij verder brengen? Wat wordt hiermee bedoeld? En wat is Gods liefde hierin? Ik denk dat het soms ook goed is om dingen in het midden te laten. In het citaat wordt gezegd: 'Daar kan ik geen antwoord op geven'. Ik zou daar nog een stukje verder in willen gaan door te zeggen: daar wil ik geen antwoord op geven!

Ik geloof dat God weet wat er in ons speelt en dat we geïnspireerd kunnen worden door de Heilige Geest. God kan daardoor spreken in ons gevoel. Woorden geven aan dat gevoel kan een stuk lastiger zijn, of elkaar in dat gevoel begrijpen. Maar het is niet erg als je niet altijd wordt begrepen, want geloof is persoonlijk. Onze gevoelens mogen van elkaar verschillen, zolang we elkaar maar accepteren. Wij wonen samen met mensen met

verschillende kerkelijke achtergronden en dat is onderdeel van het huis. We hoeven elkaar niet altijd te begrijpen. Er is ruimte om met elkaar te praten maar het hoeft niet en ook daarin respecteren we elkaar. Het gebed is dan ook zo ingericht dat het heel toegankelijk is. Er is geen preek of overdenking maar er is een stilte van acht minuten waarin er ruimte is voor je eigen overdenkingen.

Door onze verschillende kerkelijke achtergronden kunnen we van elkaar leren, maar het is ook een uitdaging als je er anders over denkt. Ik heb bijvoorbeeld een vriend. Toen ik in de leefgemeenschap kwam wonen, vond ik het ook wel spannend om hier open over te zijn. Maar ik heb gemerkt dat de mensen die hier wonen er heel erg aan gewend zijn dat er verschillende meningen mogen zijn. Iedereen hier leeft op zijn of haar eigen manier vanuit zijn of haar eigen chris-

---

*Ik denk dat dat geluk zelf een stukje liefde is*

---

telijke normen en waarden. Maar het is niet ongemakkelijk of vervelend dat we er anders over denken. Er is ruimte.’

**Citaat 3: Liefde is niet anders dan het geluk van de ander zoeken en geen enkel ander resultaat verwachten dan juist het geluk van de ander.**

Liefde is meer dan hier staat, maar dit is een hele belangrijke kern. Liefde voor iets of iemand anders gaat over de ander en niet over jezelf. Voor mij betekent bijvoorbeeld de liefde voor dit huis dat ik er iets moois van wil maken. Zodat de mensen die hier wonen ook het geluk mogen hebben om hier te wonen. Naast de liefde die je geeft mag je ook liefde ontvangen en daar mag je ook om vragen. Ik vind het mooi om iets voor iemand te kunnen doen. Bijvoorbeeld wanneer ik lekker voor iedereen kook. Daar word ik blij van, dan geniet ik juist enorm! Meer nog dan als ik alleen had gewacht op eten dat voor mij gekookt werd. In het citaat staat ‘het geluk van een ander’, en ik denk dat dat geluk zelf een stukje liefde is. Als iemand iets voor mij doet en ik laat zien hoe gelukkig ik daarmee ben, dan laat ik ook een stukje liefde zien.’

# Kloosterpost

Samengesteld door Marie Madeleine Maas en Anne Nij Bijvank



## Oh, wat lekker!

We ontvangen nu vier gasten tegelijk bij Casella. En we koken weer voor hen! Na het middaggebed staat meestal een kar met de schalen, afgedekt door een molton, klaar om meegenomen te worden door de gasten. Dan horen we vaak: 'Oh wat lekker, we hoeven alleen maar aan te schuiven.' We staan soms verbaasd van de grote hoeveelheden die onze jonge gasten aankunnen. En blijft er een restje over dan wordt dat 's avonds nog verdeeld. Veel van hen zijn de laatste maanden ook gewend om alleen te eten. Samen eten verbindt. En als we de kar ophalen vinden we niet zelden een briefje met: 'Lieve zusters, wat hebben we heerlijk gegeten!' (MM)



## Jaargenoten

Zuster Caecilia ontving van de Utrechtse voetbalvereniging EDO een brief. De voetbalvereniging vierde dit jaar haar 100-jarig bestaan. Gedachtig hun naam 'Eenheid Doet Overwinnen' verzonnen ze op een mooie manier om in coronatijd toch hun jubileum inhoud te geven. Alle in 1921 geboren Utrechtse kregen de brief: of ze het leuk vonden om bezoek te krijgen en een bloemetje te ontvangen. Onze bijna-honderdjarige vond het geweldig. In een radio-interview antwoordde ze op de vraag of ze van voetbal hield: 'Voetbal interesseert me helemaal niks, maar de bijverschijnselen vind ik wel leuk!' En natuurlijk werden er mooie foto's gemaakt. (ANB)



## Wandelen in Gods Wijngaard

In zorgcentrum de Wijngaard in Bosch en Duin wonen twee van onze zusters die extra zorg nodig hebben. We gaan er regelmatig op bezoek en telkens weer ervaren we de hartelijke, lieve, deskundige zorg waarmee onze zusters en alle bewoners worden omringd.

De coronaperiode vroeg heel veel aan inzet van het zorgend personeel, om telkens weer met aandacht zorg te dragen voor de veiligheid van de bewoners. Een van onze zuster zei tijdens ons bezoek-op-afstand: 'Ik snap er niks van, zijn jullie nou ziek of ben ik het?'. Het was moeilijk uit te leggen. Met enorm veel fantasie werd er van alles georganiseerd om het voor de bewoners leefbaar te houden. Eindelijk was het zover dat er een wandelestafette georganiseerd kon worden: wandelen in de mooie omgeving met tot besluit een speldje, een heerlijke koek en een smoothie. Dank lieve mensen, het was genieten! (ANB)



## Kuuroord Escale

Escale is de naam voor de bungalow die we tijdelijk bewonen in Hilversum. Onze zusters uit Utrecht genieten daar in kleine groepjes van een dagje uit. Ze komen bij Casella in de middagvriering en zo kunnen we ondanks de beperkingen toch even met elkaar verbonden zijn. Maria zorgt voor soep en ingrediënten voor pannenkoeken, die ze zelf bakken. Zo gauw er zon is, zitten ze heerlijk buiten te genieten van de bomen en de vogels. Het terrein is voor hen bekend en ook is het fijn om even onze overleden zusters op het kerkhof te groeten. In het gastenboek vinden we dan een tekst zoals: 'Een dagje hier helpt weer om dankbaar in het leven te staan.' (MM)



Klooster Casella, 19:15 uur.  
Illustratie Agnes Loonstra

# Een dag als duizend jaren, duizend jaren als een dag

(1 Petrus 3,8)

---

Erik Borgman

Als kind had ik een vreemde relatie met de tijd. Voor een grote gebeurtenis kon ik niet wachten tot die zou aanbreken. Maar als hij dan daar was, mijn verjaardag of Sinterklaas, dan was ik treurig. Morgen zou het voorbij zijn en zou ik er niet langer naar uit kunnen kijken. Daarom begreep ik wel wat de apostel Paulus bedoelde toen die uitlegde dat het feit dat het rijk van God nog niet is aangebroken niet betekent dat God treuzelt. God heeft geduld met ons (2 Petrus 3,9).

God geeft ons de tijd om bij zijn rijk te gaan horen. Op onze eigen manier en in ons eigen tempo. Dat het rijk van God nabij is, betekent niet dat het er nog niet is. Het is, zoals de Duitse theoloog Eberhart Jüngel het heeft geformuleerd, 'im Kommen', in het komen. We zijn allemaal in verwachting.

## Slavernij verdrijven

Tijdens de coronacrisis, die nu toch echt in zijn laatste fase lijkt, was het gebrek aan perspectief voor velen het grootste probleem. Vooral jonge mensen hadden het gevoel voortdurend in de wachtkamer te zitten. We voelden ons

---

*Dat het rijk van God  
nog niet is aangebroken  
betekent niet dat God  
treuzelt*

---

niet in verwachting, wij zaten de tijd uit waarin dingen niet konden of mochten. Pas als het wel weer kon of mocht, zo meenden wij, was het weer mogelijk om tot leven te komen. Mij kwam geregeld de verzuchting van de Israëlieten in de woestijn voor de geest. Waarom moest je ons zo nodig weghalen uit Egypte? Eerder waren we slaven en er was geen verwachting dat we vrij zouden worden. Maar we hadden in ieder geval te eten. We moesten oneerlijk hard werken, maar we wisten waar we aan toe waren (vgl. met name Exodus 16).

De vorig jaar overleden Joodse theoloog Jonathan Sacks, tot 2013 opperrabbin van het Britse Gemenebest, zag die veertig jaar van het Joodse volk als een leertijd. Want je kunt wel het

---

## *Jij moet die tijd met Jouw aanwezigheid vullen*

---

slavenhuis verlaten, maar daarmee heeft het slavenhuis jou nog niet verlaten. De slavernij zit in je systeem. Je bent jezelf gaan zien als iemand die slaaf is, niet als iemand die slaaf gemaakt is. Alsof dat nu eenmaal de vorm van bestaan is die past bij wie jij bent. Van dit zelfbeeld moesten de Israëlieten loskomen en daar kregen ze veertig jaar de tijd voor.

### **Bevestig het werk van onze handen**

Volgens de apostel Petrus kent God geen tijd. Dat heeft hij van de psalmist, die hij een beetje vrij citeert: 'In uw ogen zijn duizend jaren als de dag van gisteren, voorbij' (Psalm 90,4). Wat voor ons lang lijkt, is voor God een ogenblik. Maar wat de psalmist betreft geldt het omgekeerde ook: wat voor God maar even is, is voor ons een eeuwigheid. 'Zeventig jaar kan ons leven tellen, tachtig misschien als wij krachtig zijn; het grootste deel is zorgen en verdriet; de jaren vliegen voorbij en wij met hen' (vers 10). In vergelijking met Gods eeuwigheid stelt de duur van ons leven niet veel voor. In tegenstelling tot God, die vrij is, zijn wij gebonden aan de moeite die het kost om eten te verbouwen, drinken te verwerven en

beschutting te organiseren tegen koude en hitte, onherbergzaamheid en gevaar.

Die tijd die wij krijgen, dat is mooi, zegt de Psalmist. Maar wil de tijd een gave zijn en geen eeuwige wachtkamer, moet Jij, God, ook iets doen. Jij moet die tijd met Jouw aanwezigheid vullen! Dat wat we doen niet zo heel veel voorstelt, dat zien we zelf ook in. Maar laat het alsjeblieft wel iets voorstellen. Laat het bijdragen aan het komen van het rijk van God, waardoor de tijd sinds Jezus' verkondiging ervan is getekend. In de woorden van de Psalm (vers 17): 'Bevestig het werk van onze handen, het werk van onze handen, bevestig het'.

---

*Erik Borgman is lekendominicaan en hoogleraar theologie. Hij is sinds 1999 vaste medewerker van Stad Gods.*



# Zing!

Marie Hansen-Couturier



## Vredeswens

1. *Larghetto* (♩ = 60)

Om, --- sla-Loom, --- vre... de voor jou -  
ge-se-gend ben ij,  
ge-se-gend het gras on-der je voe-ten.

2.  
Om, --- sla-Loom, -- vre -- de voor jou  
en groe-ten aan hen  
die jou op hun weg mo-gen ont-moe-ten.

- Beide coupletten kunnen op de eerste melodie gezongen worden.

- Dit lied kan ook als canon gezongen worden.

Tekst: Hein Stufkens

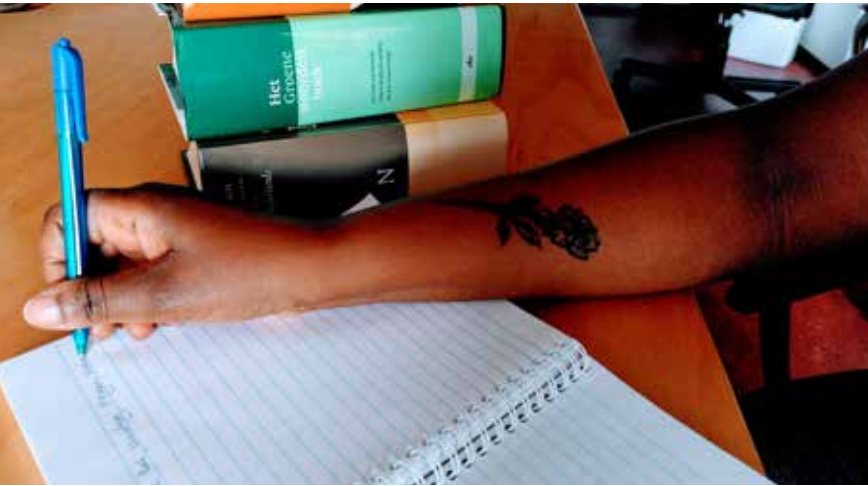
De zomer breekt aan en langzamerhand ontstaat er meer ruimte. Ruimte in wat er mag binnen de maatregelen, ruimte om vrijer te bewegen. Het zorgt voor ruimte in mijn hoofd, merk ik. En voor een opnieuw aftasten: wat doe je wel, wat niet? We gaan een zomer tegemoet waarin we elkaar hopelijk steeds meer weer écht kunnen ontmoeten. Wat een mooie vredeswens om daarbij mee te nemen!

---

Marie Hansen-Couturier woont in Utrecht, gaat graag als gastvoorganger voor in kerkdiensten en werkt als promovenda systematische theologie aan de Protestantse Theologische Universiteit. Ze is regelmatig bij Casella te gast geweest.

# Een thuis voor Colinah

Daan Savert



‘Mijn naam is Colinah. In 2018 ben ik vanuit Oeganda naar Nederland gekomen, waar ik twee jaar lang in een AZC verbleef. Mijn leven bestond toen vooral uit veel onzekerheid en wachten.

De IND wees mijn eerste asielaanvraag af, omdat mijn vluchtverhaal niet geloofd werd. Nu ben ik bezig met een tweede aanvraag. Via stichting STIL kwam ik terecht in het Noëlhuis. Hier woon ik nu, samen met mijn twee jaar oude zoontje Miguel. We leven hier als grote familie, het

maakt hier niet uit wie je bent of waar je vandaan komt.

Ik wil heel graag Nederlands leren. Eerder kon ik me daar niet toe zetten, vanwege alle stress en onzekerheid. Maar of je nou papieren hebt of niet, er komen altijd mogelijkheden op je pad. Dan is het fijn als je Nederlands kunt, al is het maar om de weg te vragen. Ik hoop een goede taaldocent te vinden. Het is mijn droom om verder te kunnen gaan met mijn opleiding of om administratief werk te gaan doen.’

*Het Jeannette Noëlhuis is een leefgemeenschap in Amsterdam Zuidoost, waarin zowel mensen met als mensen zonder papieren wonen. Hun levensstijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. De zusters hebben al vanaf het ontstaan van het huis grote sympathie voor hun werk. Dit jaar ondersteunen we hen met de giften van Stad Gods, voor basale benodigdheden van tuinmateriaal tot shampoo. Zo kan de leefgemeenschap gastvrijheid blijven bieden aan wie geen ander toevluchtsoord heeft.*

# Anderzijds



Als ergens mijn nekharen van overeind gaan staan, dan is het wel van de doodoener 'het leven is een feestje maar je moet wel zelf de slingers ophangen'. Alsof de werkelijkheid een lege kamer is en ik de grote decorateur, alsof een dag vanzelf leuk wordt als ik de lege bladzijde in mijn agenda maar goed versier. Mijn irritatie komt ongetwijfeld door mijn gebrek aan discipline en managementkwaliteiten. Het is een beklemmend idee dat ik 'mijn' tijd verspil wanneer ik te weinig slingers produceer. Ik wil daarom graag geloven dat het anders zit.

Soms is het er even, dat andere perspectief op tijd en ruimte. Bijvoorbeeld als ik niet de slingers, maar de hangmat ophang in de tuin. Gedragen door een appelboom en een grote eik, genesteld in stevig doek, schommel ik boven het gras met mijn blik gericht op de boomkruinen en de hemel. Bijen zoemen ergens onder me, vogels fluiten en fladderen overal. Als ik mijn hoofd een beetje draai, zie ik de eeuwenoude kerktoren tussen de bladeren door. Die kerk heb ik niet gebouwd, de bomen niet geplant, de vogels 'manage' ik niet, en het ritme van de seizoenen dirigeer ik niet. Ik bungel in een immens kader van tijd en ruimte. Zelfgeorganiseerde partijtjes zijn er niets bij. Tevreden soes ik weg, totdat de kerkklok slaat. Tijd om productief te worden. Het leven is immers niet altijd een feestje.

---

*Evelien Plaisier behoort tot de 'millenials', ofwel de 'prestatiegeneratie'. Ze is predikant in Uitgeest-Akersloot en als gast en vrijwilliger verbonden met Casella. In Stad Gods onderzoekt ze hoe 'anders leven' voor haar vorm krijgt in de alledaagse werkelijkheid.*



# Ruimte die spreekt

---

*Tekst: Marie Madeleine Maas*

## **Kathedraal**

Ben je wel eens in Musée Rodin geweest? Ik heb dat geluk gehad!

Er staan daar prachtige beelden van Rodin.

De tuin eromheen is een oase van rust.

Ik werd het meest geraakt door de handen, die ook wel 'kathedraal' worden genoemd. Kathedraal betekent 'zetel'.

De zetel, stoel, plek, van wie dan?

Het gaat mij eigenlijk niet om de handen maar om de leegte, die ontstaat door de handen. Ik weet nog dat ik die handen zag en dat ik de neiging had om mijn schoenen uit te trekken.

Een heilige plek, zoals Mozes dat voelde met dat brandende braambos. Het woord 'sjechina' komt in mij op: 'in de lege ruimte is God'. Door mijn kijken naar die handen was er een ontmoeting tussen God en mens. Omhulde leegte die spreekt van God. God spreekt dus ook in de leegte...

---

*Marie Madeleine Maas is augustines van  
Sint Monica en woont in klooster Casella.  
Ze laat zich graag inspireren door bijzondere kerkruimtes.*



# Gastenboek

## Dag 1

Dankbaar wandel ik de oprijlaan op. Dat was even een gelukje! Ik had de verkeerde bus genomen, maar de chauffeur wilde wel een extra stop maken. Zo kom ik toch op de geplande tijd aan bij Casella. Na een warm welkom breng ik mijn spullen naar boven. Ik geniet van de inmiddels vertrouwde omgeving. De bloemen op de kamer, de fijne geur van de boerderij en het geluid van de koffieautomaat. Het zijn misschien maar kleine dingen, maar ze horen hier. Op deze plek, waar ik even uit het ritme van alle dag kan stappen en de ruis van alles wat nog moet verstilt, voel ik me thuis. Tijd voor koffie!

Tijdens de stilte in de viering dwalen mijn gedachten af naar de 'reis' die ik al gemaakt heb. Ongeveer drie jaar geleden was ik hier voor het eerst. Hoe anders kwam ik toen aan! Onzeker over wat stilte met me zou doen en of ik wel alleen op mezelf kon zijn. Door de tijd die ik hier

heb doorgebracht heb ik ontdekt hoeveel behoefte ik van binnen heb aan stilte en hoe waardevol het is om even helemaal bij jezelf terug te komen. Nu ben ik daar ook weer echt aan toe.

's Avonds wacht er een verassing. Eén van de zusters komt ons een 'nonnenvod' geven, een lekkernij van bladerdeeg. Heerlijk: ik voel me zo'n geluksvogel!

## Dag 2

Na de ochtendviering overvalt me een enorme vermoeidheid. Machteloos voel ik me, het is allemaal weer veel en veel en veel te veel geweest. Allerlei vragen komen op. Hoe diep zou deze vermoeidheid zitten, zou ik weer overspannen raken? Gelukkig hoef ik hier nu even helemaal niets.

Na de middagviering besluit ik te gaan wandelen, zij het met tegenzin. Ik zie op tegen de terugweg, dat lange stuk langs de grote weg. In het bos merk ik weer hoe moe ik ben. Ik ga zitten op een boomstam. Ik voel weer onmacht, paniek, twijfel, tranen. Zou ik ooit mijn leven zo in kunnen richten dat het niet te veel is? Door mijn verdriet heen voel ik langzaam ook een opluchting, goed dat er even ruimte is om





### Dag 3

De rust en stilte hebben hun uitwerking: ik heb weer zin om wat te lezen. In één van de kloostertijdschriften staat: 'Als je wanhopig bent, bekijk je je omgeving vanuit je eigen onmacht om het leven in perspectief te zien.' Raak. Mijn leven is maar een klein deel in een veel groter geheel.

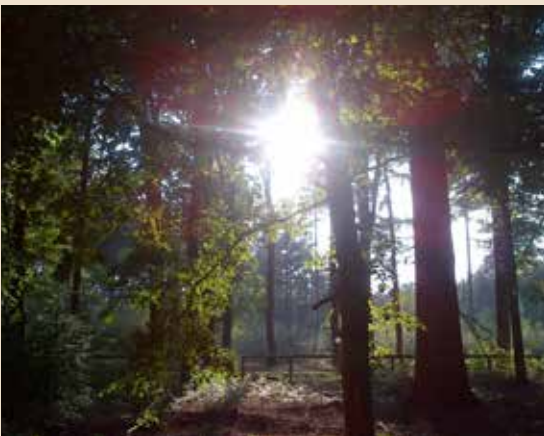
In de middag loop ik het labyrint om verder na te denken over wat me nu steeds zoveel energie kost. Vele gedachten komen op, maar de kern waar ik op uitkom is: 'Het oordeel dat ik over mezelf vel'. Verbazing, verwondering. Dus niet al mijn activiteiten?! Dit werpt een heel ander licht op alles wat ik tot nu wist.

stil te staan bij hoe het écht met me gaat. Als ik opsta en verder wandel, realiseer ik me dat ik maar één stap hoef te weten. Eén stap hoef ik maar te nemen en vooral heel dicht bij God blijven, het Licht dat mij leidt en richting geeft. Die gedachte geeft energie: één stap, dat kan ik wel! Op dat moment kom ik twee jonge meiden tegen die zijn verdwaald. Omdat ze dezelfde kant op moeten als ik lopen we samen verder. Na drie kwartier bereiken we de parkeerplaats waar hun bezorgde vader wacht. Als dank wil hij me wel bij Casella afzetten, waardoor ik niet terug langs de grote weg hoef te lopen. Bijzonder hoe God voorziet!



### Dag 4

De laatste viering alweer met een heel mooie toepasselijke boodschap: 'Doe alles wat je doet vanuit liefde'. Als ik alles vanuit liefde doe, zal het oordeel over mezelf niet zo zwaar kunnen blijven. Deze gedachte, dit verlangen neem ik mee naar huis.



# Op de koffie met Peter Capiteijns

Emma van der Sloot

Foto: Roelant Meijer

'Ik heb de zusters leren kennen via mijn vrouw. Zij deed vrijwilligerswerk in het klooster en enthousiasmeerde mij om dit ook te doen. Inmiddels zijn we acht jaar verder en nog steeds zit ik met veel plezier wekelijks achter de receptie. Het vrijwilligerswerk geeft me rust en daarnaast is het ook altijd gezellig. Als ik er ben, komen de zusters vaak langs voor een gezellig praatje en lachen we samen. Stuk voor stuk inspireren ze mij met hun wereldwijsheid en levenservaring en doordat ze ondanks hun hoge leeftijd nog altijd sterk maatschappelijk betrokken zijn.

In de afgelopen acht jaar is mijn band met de zusters steeds sterker geworden. Ze leggen mij al jaren goed in de watten: bij mijn verjaardagen zingen ze mij bijvoorbeeld altijd trouw toe. Ook mijn ziekbed van het afgelopen jaar heeft onze band versterkt. De zusters leefden met mij mee door middel van gebed en vele kaartjes. Sinds een paar maanden kan ik gelukkig weer wekelijks achter de receptie zitten. Ik hoop dit nog vele jaren te mogen doen en van het gezelschap van de zusters te genieten!

